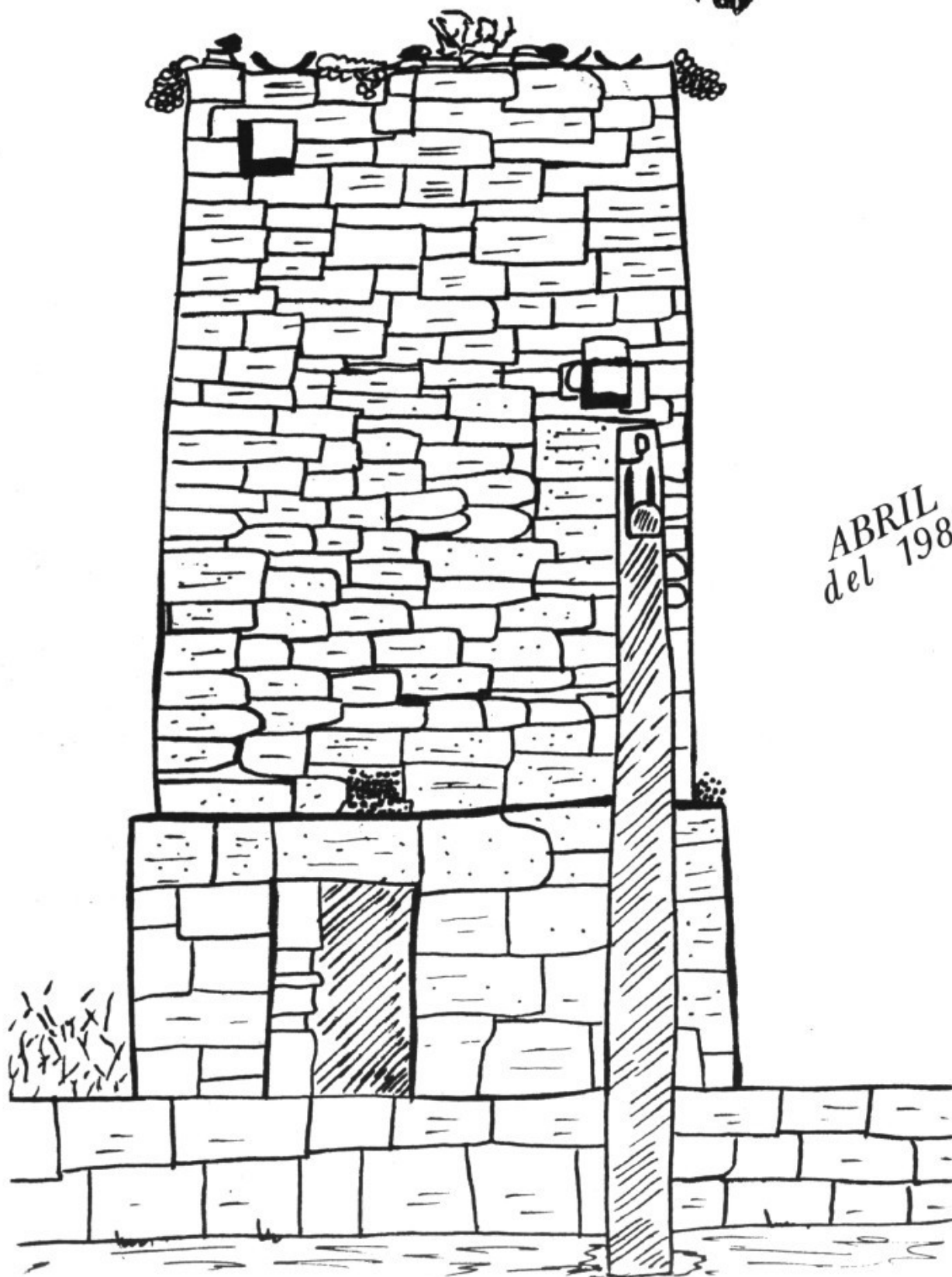

IPORTULA

Informatiu Cultural de Marratxi, núm. 59

ABRIL
del 1987

MOTS AVENGUTS

CONTESTANT A "UN PORTULA"

Contest a un portulà
després de saludar-lo
jo vull felicitar-lo
i es mateix temps 'profitar
per dir-li que sap glosar
com el més bon glosador

Ja sé que et vares queixar
en una altra ocasió
jo respect s'opinió
tu també has d'acceptar
en públic no ha de glosar
el qui no és glosador

Noltros amb molta raó
si cap n'hem estopejat
és perquè s'ho ha cercat
dins es ram de sa cançó
perquè ha fet de glosador
i es programes ha espanyat

Un pot esser professor
notari o abogat
del món lo més encertat
jo això vull aplaudir-ho
però si no és glosador
aquest que faci el favor
no 'ficar-se amb so glosat

Si un té una carrera
o un puesto on guanyar es pa
no s'han de preocupar
dixin anar sa glosera
i així no faran plorera
en es qui el sentirà

A lo que t'has referit
ho tenim per acceptat
dos pics t'has manifestat
que noltros mos hem posat
amb uns altres qualque pic
però tot lo que els hem dit
és que ells s'ho havien cercat

No basta per esser pastor
sebre guardar bestiar
ni sebre menar un ca
ni en sa mà dur un bastó
ha de fer de munyidor
i ha de sebre formatjar
moltes més coses que hi ha
que és obligat saber-ho
i si és capaç a fer-ho
amb aquesta condició
llavors se pot presentar

Jo sempre respectaré
dins el món tot lo humà
tan metge com capellà
com abogat o enginyer
lo que no consentiré
i això vull que quedi clar
que no es posi amb so glosar
el qui gloses no sap fer

El que li ha tocat rebre
és perquè s'ho ha cercat
per molt llest que hagi estat
podeu haver comprovat
que dins es ram des glosat
no hi sap res i vol sebre
i li ha costat des pebre
i llavors se n'ha llamentat

Si no té condicions
per molta lletra que un tenguí
li aconsell no s'entretenguí
en públic a fer cançons
perquè mostrarà es llautons
davant el qui se n'entenguí
i llavors s'exposa que tenguí
males comandacions

Per raro que te paresca
lo que un servidor te diu
si te fa rialles riu
però el garrover fa s'esca
i ses 'beles fan sa bresca
i es gorrions es niu
hi ha un refrany vell que diu
qui es pastor que munyesca

Tu t'has expressat molt bé
quan t'ho dic és que m'ho sent
ets llest i intel·ligent
ho dic i ho repetiré
jo sempre respectaré
i de lo que dic som conscient
si m'he explicat malament
perdona'm i té'n present
que casi lletra no sé

No sé de moment qui ets
supòs que un dia ho sabré
tu fas ses gloses molt bé
no ets com alguns perfets
que sempre es passen de llests
dins lo que no saben fer

Es glosar és feina sana
jo mai he entrat en suor
però vaig a acabar-ho
perquè una obligació
d'una altra part me reclama
vaig llegir de bona gana
s'escrit teu: bon glosador
dispon d'un bon companyó
de comissió portolana

COMISSIO PORTOLANA

DE GLOSADORS

Vaig sentir un poc es debat
de sa nostra nació
i me da sa impressió
que allò és un nieró
venturer i mal covat
un ou sols no és pollat
s'altre està en es neixedor
i s'altre per sa fredor
nial ja mos ha tornat

Un cas que jo trob molt raro
pes qui parlen de progrés
que ho fan just a s'enrevés
mos foten tots es doblers
i mos abaixen s'interès
i duen gent en es "paro"

Jo mig empenyat estic
i vos ho dic tal com sona
tenguent noltros sa llet bona
dur-mos sa de "Chernobic"

Per esser homos entesos
que varen estudiar
no m'acaba d'agradar
vulguin acabar de matar
aquests pobres de pagesos

Un acaba sa saliva
però no troba consol
tenguent bon oli d'oliva
mos donen sa lavativa
amb aqueix de girasol

Es que hi ha per pegar crits
o es meu cap no ho enten
venem es nou armament
i pagam car i dolent
es cosit d'Estats Units

Un altre cas que m'estranya
però no li puc fer més
sis tot dolent i pocs doblers
¿com putes tants d'estrangers
volen venir a viure a Espanya?

Augmenta sa lladronia
porros i endiccions
just mos falta avui en dia
que torni sa moreria
i mos faci baixar es calçons

Es president des govern
i es que li van darrerada
diuen que va de primera
i jo duc una quimera
de que va ben malament

Ja mos han fet avinent
reduir sa flota pesquera
cent pams lluny de sa vorera
es polissari t'espera
multa i s'endu sa sendera
i tu fotut i content

Si vols peix car i dolent
com a soca de figuera
descompost i mig pudent
i congelat malament
de tres o quatre anys enrere

Si parlam de sa lletera
pobre pagès innocent
vaja quin pebre coent
li han 'ficat per darrera
ni vaca ni formatgera
saps que ho hi va de content
i si ha buidat sa cartera
esperant un rendiment
ha de tenir molt d'esment
perquè hisenda no espera

I si parlam de s'olivera
mos dóna un oli excel·lent
el se menja s'altra gent
i per noltros es dolent
de colza o de pipera

Saps que en suam de llendera
si parlam de s'armament
en venem un de lluent
i pagam car i dolent
es de sa flota Reaganera.

De lo que estic més segur
que mos faltaran papers
que en lloc de mercat comú
Espanya és es lloc comú
des països estrangers

RAFEL ROIG

AVUI ÉS NOTÍCIA

Durant part del mes de març i fins el dia 6 d'abril les normes subsidiàries han estat exposades al públic a la sala de sessions de l'Ajuntament; quan siguin aprovades definitivament seran les que regiran totes les obres que es programaran dins el Terme.

Una de les coses que s'ha declarat urbanitzable és la quantitat de terreny que crida l'atenció és urbanitzable vos ne faceu una petita idea la zona amb Ciutat) fins a la carretera de Bunyola; tota la zona inclosa entre l'autopista i la carretera vella d'Inca, incloent es Caüls; la part dreta de la carretera des des Figueras fins a Sa Cabaneta, així com també Son Caulelles. En poques paraules, desapareixen els pins que hi ha dins el Terme.

En contrapartida hi ha moltes zones on hi ha urbanitzacions il·legals, com poden ser les de Son Mulet o es Camp d'Inca, s'han declarat rústiques. Però sense dubte la novetat d'aquestes normes subsidiàries és el catàleg d'edificis protegits, en el qual es contemplen tres tipus de protecció: total o tipus A, de façanes o tipus B, i de protecció parcial o C, en el qual es poden fer reformes emprant els mateixos materials originals.

En el primer tipus -A- hi trobam, per exemple, l'església de Sant Marçal, les cases de Son Caulelles... Entre les cases de Son Sureda, la naveta de Son Caulelles... d'Inca, el convent de les franciscanes de Pòrtol, ca mestre Felip des carrer de la Trinitat... Les del tipus C són més nombroses: les cases de Son Malol, les de Son Genovès, Son Verger... En total hi ha 115 proteccions entre els diferents grups.

DURANT

el

MES

PASSAT...

Tres aigües mallorquines reconegudes pel mercat comú.

Protestes dels pagesos, fins i tot amb vaques pel Born de Ciutat.

Fèlix Pons al programa de la Trinca de TV-3.

Es va fer l'anunci del tancament de dos cinemes a Ciutat.

Van arribar a Palma les primeres ajudes alimentàries de la Comunitat Europea.

Els passatgers d'un vol de "Canàfrica" van haver de pagar el combustible de l'avió per poder tornar a Mallorca.

Els metges en vaga.

El Ram, un any més, obrí les seves portes.

En Biel Massot a les planes culturals d'un diari de Ciutat. I en català.

Els Nins cantaires de Viena, una altra vegada a l'Auditori.

Es va anunciar que pròximament es podrà posar telèfon al cotxe.

La sida, així com la psicosi que du a darrera va augmentar.

Txomin, d'assassí a quasi fill il·lustre.

Jordi Pujol va ésser present a la presentació d'un llibre de Baltasar Porcel.

Yoldi, autor d'un polèmic discurs d'investidura al Parlament Basc.

Una pobra Expoinformàtica.

Hi hagué nombrosos talls elèctrics a l'Illa.

La Primavera va ésser puntual un any més.

ASFALTAT DE CARRERS

Darrerament dins el municipi s'han duit a terme una sèrie d'asfaltats de carrers, entre ells el de Bàrbara de Verí, que sens dubte era un dels carrers que donava més mala imatge a la gran quantitat de gent que ens visita per les festes patronals de Sant Marçal, al mateix temps que era un autèntic fanguer els dies que queien quatre gotes.

INAUGURACIO D'UNA AULA D'INFORMATICA

El dilluns vint-i-tres de març, al col·legi La Salle del Pont d'Inca se va inaugurar una aula, dedicada a la informàtica.

Aquesta aula consta de deu ordinadors, que han estat pagats per l'Associació de Pares d'aquell centre escolar. Les classes es donaran després de les hores lectives, és a dir a partir de les cinc de l'horabaixa.

El cost dels ordinadors, així com de la instal·lació puja més d'un milió dos-centes mil ptes.

L'acte d'inauguració compta amb la presència del batle Guillem Vidal, el qual acompanyat del president de l'APA, Victoriano Sanchez, visita l'aula i vegé una demostració. Poc després s'ofereix als presents un petit refrigeri.

GUILLEM VIDAL, CANDIDAT A BATLE PER U.M.

El comitè local d'U.M. ha triat el candidat a batle de Marratxí, sense cap sorpresa la designació ha recaigut com a les passades eleccions sobre Guillem Vidal, el qual ja porta setze anys al capdavant de l'Ajuntament. Amb aquesta designació, ja coneixem dos candidats a ocupar el lloc de Batle de Marratxí.

PROVES D'ALCOHOMETRIA

Segons ens va informar el caporal de la Policia Municipal, aquesta té uns aparells per fer aquest tipus de proves, i tenen la intenció de començar una campanya instal·lant-se a distints llocs del terme, per fer les proves, per tal de fer una prevenció d'accidents, ocasionats per l'excés d'alcohol d'alguns conductors. Així que ja ho sabeu, vius i ungles amb el beure, no sigui cosa que la prova sigui positiva.

ELS DOS CENTRES PUBLICS DE MARRATXI PREMIATS

El "Blanquerna" i el "Costa i Llobera" han estat designats per representar la seva obra de teatre que presentaran al concurs del Consell Insular de Mallorca damunt l'escenari del Teatre Principal. El col·legi Blanquerna va presentar l'obra "Volem viure" que està basada sobre el llibre de la Pau de Bernard Benson, la seva representació va ser només per als membres del jurat classificador que enviava el C.I.M.

Per part del col·legi Costa i Llobera, l'obra representada fou "Informe Terra" que es dugué a terme en el local de "Ses tres germanes" (vegeu més informació a les planes centrals). L'obra era original del mestre Jaume, del mateix col·legi.

Enhorabona als dos centres, i esperem que damunt l'escenari del Teatre Principal se desenvolupin tan bé com ho han fet fins ara.

RECITAL LIRIC

El dissabte dia 21 de març va tenir lloc a l'església parroquial de Sant Marçal un recital líric organitzat per l'Ajuntament amb el patrocini del Consell Insular de Mallorca. Comptà amb la participació de la soprano Maria J. Martorell, del baríton Francesc Bosch i d'Andreu Bennassar que els acompanyava al piano. Interpretaren àries d'òpera, romances de sar-sueles i diverses cançons.

NOUS HORARIS DEL BUS

La companyia d'autobusos que fa el trajecte entre Pòrtol i Palma ha demanat uns nous horaris. Aquests, que tal volta ja estaran en funcionament quan surti la revista, són els següents:

De dilluns a divendres

Sortides de Pòrtol: 6,30; 7,40; 9; 13; 16; i 19,15 h.
Sort.de Ciutat: 7; 11,30; 14; 18,30; i 20 hores

Dissabtes

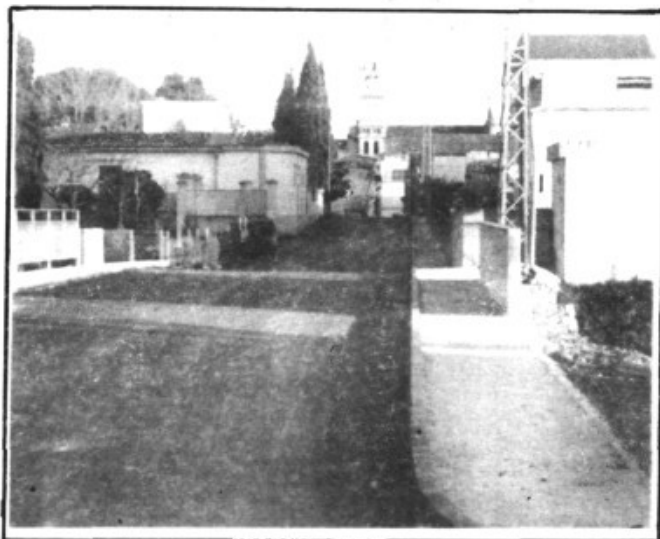
Sort. Pòrtol: 7,40; 9; 13; i 16 h.
Sort. Ciutat: 8,30; 11,30; 14; i 19 h.

Diumenges

Sort.Pòrtol: 9; 17; i 19,30 h.
Sort.Ciutat: 10; 18'30; 22 h.

DEFUNCIONS RECENTS

En poc temps hi ha hagut les morts de parents pròxims d'alguns dels nostres col·laboradors. Ens referim a la defunció de la mare de Pau Ferrer i de la de Pau Lladó. Des d'aquí volem fer-los arribar el nostre condol.

CARRER DE "SA FARINERA" EL PONT ACABAT

Fa poc temps s'ha acabat una obra a Sa Cabana, que per la importància que pot tenir en un futur, semblava que mai s'acabaria.

Aquesta obra era el Pont damunt el torrent de Coanegra, que xapa p'enmig el carrer de Sa Farinera i era un obstacle pels cotxes, que no tenien altre remei que anar-se'n pel carrer de Sa Cabana.

Amb l'acabament d'aquest pont i l'asfaltat del carrer que també s'ha duit a terme, els cotxes que no vulguin esperar el semàfor, tenen una altra sortida cap a la carretera d'Inca, lo que pot ajudar en un futur a descongestionar el trànsit del carrer de Sa Cabana.

DIADA A LLUC

El diumenge dia 29, i organitzat per l'Associació de pares d'alumnes del centre escolar Santa Teresa del Pont d'Inca, es va celebrar la tercera diada entre escolars, professors i pares d'aquest centre.

La sortida fou devers les deu i mitja del matí per assistir a missa un cop arribats a Lluç, que es digué expressament per a ells en el nou acolliment.

Després de la missa hi hagué jocs i entreteniments per a tots. Malgrat el mal temps fou un èxit. Després del dinar hi hagué la tornada.

LA POLICIA MUNICIPAL INFORMA

Aquest mes obrim una nova secció, dedicada a la Policia Municipal, la qual cada mes ens entregará un resum de les seves actuacions. Agraïm les facilitats donades per les autoritats municipals per fer possible que mensualment tenguem aquesta secció.

Durant el mes de febrer i fins el 24 de març, la policia municipal ha fet els següents serveis:

- Denúncies de tràfic 91
- Denúncies d'obres 19
- Informes varis 171
- Vehícles recuperats procedents de robatoris 6
- Atestats per accidents 5
- Detinguts 4 (per robatori en una finca del Pont d'Inca)
- Proves d'alcoholometria 12
- Robatoris denunciats davant la policia municipal 3

MIQUEL BOSCH I AUBA

ENS
PREOCUPA
LA TEVA
SEGURETAT

(73)
T'ENSENYAM
A
CONDUIR

AUTO ESCOLA

KALET

C/. Mare de Deu de Montserrat, 30
Es Rafal - Tel. 27 39 97

C/. Pérez Galdós 9
Tel. 46 77 04

PALMA DE MALLORCA

**ÒPTICA
CIUTAT**

**òptics optometristes
lents de contacte**

Carrer Manacor, 63 - PALMA - Tel. 46 37 77

Es Pla de na Tesa

HI HA POR DELS LLADRES

El nostre poble sempre havia estat molt tranquil i la seva gent pacífica, només dedicada al treball i a petites i sanes diversions. No havíem tingut mai problemes amb els qui són tan amics d'allò que no és seu. Era molt normal que la gent deixàs la clau al pany si havia de sortir una estona, no passàvem pena que algú entràs dins la casa amb males intencions. Però el temps canvien, i moltes coses, en lloc de prosperar positivament, reculen a passes forçades.

El fet és que, aquest mes passat i encara ara, la gent està atemorida perquè un o uns lladres han fet de les seves a diverses cases del poble. En un principi es pensava que els delinqüents eren de la "presó" de menors de "Es Pinaret" perquè tots els robatoris havien succeït entre el divendres i el diumenge horabaixa. Però entre tots circula la veu que s'ha vist un home desconegut de mitja edat que circulava devers les cases on després es confirmava el delictes. Segons les mateixes veus, se creu que, sigui qui sigui el lladre, té una clara noció sobre els qui habiten a les cases on entren, a quines hores no els hi poden trobar, i què poden trobar de valor allà. En una paraula, saben que no s'exposen debades.

Segons sembla també, és freqüent una cosa curiosa que sol succeir en els caps de setmana: sona el telèfon i quan contesten se sent com el pengem. D'aquesta forma saben si hi ha algú a la casa.

Els objectes robats són joies, ràdios, vídeos, roba de valor, etc. No tan sols és deplorable la pèrdua d'aquests objectes de gran valor econòmic, (sentimental en el cas d'algunes joies), la gent tem més el malbé que fan a les cases, el trastorn que suposa entrar i veure la feta i, sobretot, la pèrdua de la tranquil·litat i de la confiança que tothom havia tingut sempre amb tothom.

LA CULTURA DE MARRATXI A LA RADIO

Dissabte dia 4 d'abril es va gravar un programa de ràdio de la sèrie de Ràdio Cadena Espanyola, "A la plaça hi ha ballada". El programa es va gravar dins l'església del Pla de na Tesa. Varen entrevistar el batle de Marratxí i al regidor de cultura. La major part del programa consistí, però, en les cançons populars que sonaren els nostres dos grups folklòrics: "Pla de na Tesa Canta i Balla" i "Aires des Pla de Marratxí". La intenció d'aquest programa és la de donar a conèixer tots els trets particulars i característics de la vida i la cultura de cada poble. El programa s'emet per als oients els dissabtes a les 12'30 per ona mitja.

JOANA Mª MATAS I ALOMAR

Col·legi Costa i Llobera

Divertit 18 de març. Aquest dia els alumnes s'ho passaren d'allò més bé ja que dematí reberen l'agradable visita del grup musical Els VALldemossa i els tengué ocupats fins a l'hora de sortir a l'espai i només feren classe d'onze a dotze.

L'horabaixa es podria anomenar d'allò més esportiu ja que sortiren a les 15'45 al pati a veure el partit de voleibol entre el Blanquerna i el Costa i Llobera que guanyaren els darrers pel tanteig 2-1; després s'enfrontaren els mateixos col·legis en un partit de bàsquet que també guanyaren els locals pel tanteig de 27-19. Després el col·legi Costa i Llobera estrenava equip de futbol que guanyà al Blanquerna per 5-3.

Absència d'una professora. Durant un mes la professora Isabel Delgado Llompart -tutora de 7è curs- ha estat absent. Per ara l'està substituint una professora anomenada Neus. Tots els alumnes del seu curs esperen aviat la seva tornada.

Remodelació del pati de l'escola Vella de Pòrtol. Ha de ser canviat pels mateixos pares dels alumnes d'aquella escola. De moment han començat amb una sembrada d'arbres; també han de fer una piscina d'arena amb un tobogan i hi han de posar quatre bancs i papereres i fer una pista d'esports de 22x13 metres.

Creació d'un equip de "futbito" a l'escola. Al col·legi Costa i Llobera ha estat creat recentment un equip de "futbito" que ha començat amb molt bon peu la seva caminada pel món. Aquest novell equip està compost per: Antoni Iniesta (porter), Josep Mascaró (porter), Miquel Canyelles (defensa), Manel Muñoz (defensa), Xisco Colom (mig), Martí Comas (mig), Pere Escafi (mig), Baldomer Calmaestra (davanter), Francesc Darder (davanter), Tomeu Amengual (davanter) i Montserrat (davanter).

UN RECORD A MARIA DOLORS

Tenim aquest mes unes col·laboracions referides a una professora que entrà a formar part del Col·legi Santa Teresa d'es Pont d'Inca el curs 67-68 i que ens deixà físicament fa poc temps.

Era un dia com qualsevol altre i un inici de curs igual que el d'altres cursos.

Els nins cridaven pel pati esperant l'avis per entrar a les classes amb els nous mestres; entre el claustre es podien veure cares noves que aquell dia tendrien el baptisme professional.

Entre noltros hi havia una jove mestressa amb aires infantívols degut a la seva cabellera engronxada per l'airet d'aquell lloc.

Alguns ja la coneixien perquè era una antiga alumna del col·legi i els professors de més antiguitat la recordaven com una alumna excel·lent, voluntariosa, treballadora i d'una gran responsabilitat.

Nomia Maria Dolors i ràpidament va guanyar-se la simpatia i l'afecte de tots noltros.

Començà la seva tasca docent essent la tutora d'un tercer curs i més tard s'encarregà de la tutoria de cinquè tenint per companys diversos mestres i, fins i tot, germanes del mateix col·legi. Tots quedaren satisfets del seu esperit noble, complidor dels deures i aiant d'una companyonia innata a la seva persona.

Arribà a exercir la coordinació del cel del qual formava part el seu curs i en tot moment col·laborà amb el col·legi; educà, formà i ensenyà a tots aquells nins i nines posant-hi tota l'ànima i tot el cor i és ben cert que tots aquells que passaren una etapa de la seva vida tenint aquella excel·lent persona per mestressa no l'oblidaran mentre visquin.

Record una vegada que conversàvem plegats i m'ensenyà a veure el món d'un altre color; a no preocupar-me per les coses innecessàries de la vida i que tan egoïstament els humans les considerem importants; també vaig aprendre a sentir gratitud per aquelles petites coses que ens rodegen i de les quals solem passar quan en realitat són part de la nostra vida.

Unim les nostres pregàries per a que nostre Pare Déu la rebí en el seu si i des d'allà pugui intercedir per tots els qui quedem en aquesta vida i després de recórrer el camí de la nostra existència poguem gaudir amb ella de la Gràcia Divina.

Un bon dia fou cridada al Si del Senyor deixant darrere ella un llarg camí que havia llaurat amb la seva gran personalitat.

Allò que més la caracteritzà, i especialment durant la seva llarga malaltia, fou la seva gran FE... sí, fe en majúscules que ella tenia en Déu per a que l'ajudàs a dur aquell sofriment que sentia quan pensava en la seva família i en els seus fills i en allò que els podria passar després de... però demanava una i altra vegada que aqueste Déu que és bo per tots no els abandonàs i arribà a saber segur que Déu els duria per la mà quan ella no hi fos.

7(75)

Mª Dolors Langa: Gran maestra, mejor persona. Aunque morir a los treinta y ocho años cuesta. Eres la única entre familiares y amigos que lo has aceptado.

Tú que tuviste tanta capacidad de consuelo para los demás o al menos para mí no has necesitado del consuelo de nadie en tu enfermedad.

Pues no sé cómo ni qué palabras empleabas pero sí lograbas tranquilizarme ante cualquier preocupación.

Tu corta vida, Mª Dolores, ha sido siempre lucha
-El arriesgado trabajo de tu marido
-Preocupación por los hijos
-Preocupación por tus alumnos

Al final has luchado para conservar tu vida y aunque la muerte física ha podido contigo hay una cosa verdaderamente cierta

La gran vencedora en esta historia has sido tú!

UNA AMIGA

ALERTA A CÀRES!!

CONSELL INSULAR DE MALLORCA
SERVEI D'EDUCACIÓ SANITÀRIA

ES PAS DE S'ARGAMASSA

A aquest pas el podríem comparar amb una frontera entre la terra i la mar, ja que feim tot el seu recorregut per damunt un penyal entre la mar i el torrent de Pareis. En aquesta excursió pareix que caminam per damunt la lluna, ja que tota la seva dreta presenta un roquissam blanquinós sense gens de vegetació i a l'esquerra la mar blava pareix el cel, però val la pena fer-la perquè té una de les millors vistes verges de la Tramuntana.

Cal recordar que convé anar-hi amb algú que hi hagi estat, ja que és molt fàcil perdre-s'hi.

Començarem l'excursió a l'entrada del torrent de Pareis per Sa Calobra; en haver caminat uns 500 m. de torrent veurem a l'esquerra un penya-segat i en ell una espècie de cova, i a baix, dins el torrent, un ullastre amb molts d'esbatzers: aquí comença la pujada, la qual malgrat sigui molt empinada es pot pujar bastant bé. En ser ja a dalt del penya-segat veurem a l'esquerra nostra uns pins grossos dins una espècie de coma i seguirem endavant tombant sempre un poc a la dreta. Davant nosaltres veurem un coll i abans d'ell una paret, en ser a la paret comença un caminet empedrat que ens durà al corter de carrabliners des Cosconar, avui abandonat. En ser a mitjan lloc aquest caminet es perd dins una explanada en forma de clot, però en direcció N. el tornarem trobar; en ser al corter de carrabliners seguirem en direcció E. cap a la font dels Polls, després seguirem pel camí que va al Cosconar i es ser a la primera volta del camí ens desviarem a la dreta per damunt una cresta que separa dues comes, en ser a baix d'aquesta cresta les dues comes es converteixen en una i a dins hi ha un torrentó, el qual seguirem fins al torrent de Lluc. En arribar-hi el seguirem cap al torrent de Pareis tot seguints cap a sa Calobra, punt de sortida.

Duració aproximada: 7 hores.

JORDI CLOQUELL

Tots els Ajuntaments han hagut d'afrontar el problema de l'urbanisme, és a dir l'ordenació del municipi segons els drets i les necessitats dels seus ciutadans, disposant quines zones poden ser edificables i de quina manera, urbanes, industrials, residencials, quines són rústiques, verdes, de protecció especial, i quins espais es dedicaran a serveis socials, esportius, etc.

No oblidam que aquest és un dels punts més conflictius que té un ajuntament, precisament per les pressions a què es veu sotmès i per la quantitat d'interessos que l'envolten; interessos que van des de poder disfrutar una caseta al camp dissabtes i diumenges fins a guanyar quantitats absurdes tornant vendre trossos de terra que abans eren rústics o de garriga i avui han pujat de categoria i de preu convertint-se en solars edificables. És l'Havana d'un grapat d'afortunats i especuladors que tendran la possibilitat d'obtenir unes ganàncies desorbitades.

Però el fi primordial és l'ordenació del municipi segons les necessitats i els drets dels contribuents, com és ara el dret a l'espai natural, la protecció del medi ambient, el dret a la vivenda pròpia, a serveis socials, i al manteniment d'unes peculiaritats que conformen el poble com a tal.

En el cas de Marratxí -en parlar de mi no ric un terme plagat de casetes i casetons il·legals- els seus propietaris han cobert unes necessitats, capricis més bé, i s'han desentès de les més mínimes obligacions que tenen amb el municipi a on s'han establert pareixque la solució als problemes urbanístics passa per una ampliació escandalosa de la superfície urbanitzable.

I és que hi ha d'haver espais edificables legalment ordenats, i més a un terme com el nostre tan a prop de Palma i cobdiciat com estatge per molta de gent ciutadana, però aquesta vegada... és que s'han passat! I si hem d'alabar l'ordenació de les superfícies edificables també hem de dir que, una vegada aprovades les Normes Subsidiàries de Planejament, hi podrà haver a Marratxí, a més de les urbanitzacions il·legals que no hi haurà qui les arrabassi, altres tantes de legals, tot això a costa d'anihilar zones verdes i naturals, i aquesta terra nostra ja no serà la terra plàcida que ens deixaren els nostres padrins, per convertir-se en un arraval de Ciutat, amb gent residencial no integrada en la nostra personalitat.

Era ben necessari definir les normes que regiran les altures que es podran fer, les superfícies mínimes per a poder construir una casa, sobre tot dins terra rústica o forestal, els colors i els materials que hauran de tenir les façanes, i és ben positiu el llistat d'edificis i elements arquitectònics catalogats signat pels arquitectes Antoni Sbert Casasayas i Pilar Simon

Aznar. Només fa falta que l'Ajuntament imposi el respecte a la normativa i que la protecció dels elements catalogats sigui realment efectiva, deixant sempre la porta oberta a una ampliació d'aquests elements i edificis, com per exemple que tot Marratxí hauria de ser objecte d'un pla de protecció especial, s'haurien de conservar la major part de parets seques, etc.; del contrari només tendrem paper banyat.

Però lo que no s'entén és perquè les superfícies urbanitzables hagin de ser tantes i tan extenses. És un calre que no acaba de quedar clar d'aquest urbanisme. És que ja no hi cabem a Marratxí per haver d'urbanitzar tanta terra? Tan fortes han estat les pressions de segons quins interessos? Tan alt és el preu polític? Quins criteris s'han seguit per a seleccionar els espais edificables? Són criteris d'utilitat per a la majoria del poble de Marratxí? Estan segurs els membres del Consistori que en faran molts de contents, o només uns quants? Creuen que una majoria de marratxiners ho volen així? No hi ha massa interessos particulars davall aquest pla? Quants n'hi haurà que se n'ompliran les butxaques? I l'oposició municipal, què hi diu a això? perquè l'oposició també forma part de l'ajuntament. Creuen vostès, edils municipals, que aquesta és la millor solució per al camp de Marratxí? Quina consciència en teniu, de lo nostre? I quina credibilitat moral podreu tenir per afrontar amb serietat les casetones il·legals?

Quan aquestes planes surtin al carrer ja haurà acabat el termini d'exposició pública de les Normes Subsidiàries de Planejament de Marratxí, aprovades per la Corporació Municipal el passat vint-i-sis de febrer, i passaran a la comissió provincial d'urbanisme per a la seva aprovació definitiva. I què voleu que en diguem? Doncs que esborrona contemplar tot aquest espai urbanitzable en el nostre terme. I ho deim amb la trista convicció de que l'únic que podem fer és això, dir-ho. De pena.

LA REDACCIO

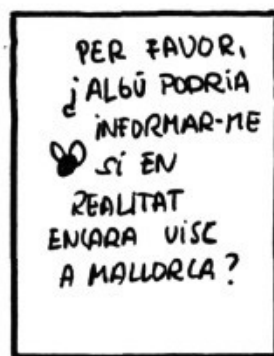
En la passada edició (número 58, pàgina 7) surt el nom d'un regidor com Antoni Vich Morey; toca ser Joan.

LA PORTADA D'AQUEST MES

Més que portada és un avanç d'una notícia que tendrem el proper mes: un estudi sobre alguns aspectes de Pòrtol realitzats pels alumnes de curs del col·legi Costa i Llobera, en estreta col·laboració amb el seu mestre, Bonifaci Molada.

Així idò, encara que no vagi signada té autor que en aquest cas deixa de ser anònim per esdevenir col·lectiu.

la
mosca
BARRUDA

INFORME TERRA

A la sala d'actuacions de "Ses Tres Germanes" el passat dia 14 de març es posà en escena l'obra de teatre titulada "INFORME TERRA" pels alumnes de la segona etapa d'EGB del Col·legi Costa i Llobera de Pòrtol.

Els seus autors diuen de l'obra: "... Cert és que aquells habitants d'un llunyà planeta, amb molt bona intenció, contaren al nostre infantó com ens veien per allà dalt.

Ara nosaltres ho veurem com ens veuen des de lluny i si noltros amb bon ull volem anar endavant ens cal aprendre la lliçó: millorar el que som si no volem perdre la raó. "

L'obra es compon d'una successió "d'esquetxos", en clau d'humor, però no sense la manca, en cada un d'ells, d'un punt per la reflexió.

Nombrosa assistència de públic. L'ocasió convidava a presenciar una producció teatral autòctona. La preparació dels al·lots de segona etapa començà a principis de curs i és digne d'alabar l'esforç que han fet per compaginar els estudis i els assaigs de l'obra.

ANTONI CANYELLES I OLIVER

PRECISA- ment

(80)

Aquest mes...

Fa 150 anys (abril del 1837)

Dia 22 mor el síndic de l'Ajuntament Dionisi Simonet. N'han de triar un altre.

El Consistori convoca els electors pel diumenge 7 de maig a les 3 de l'horabaixa.

Els electors seran: Llorenç Homar, Jaume Frau, Joan Serra, Miquel Ramis, Joan Company, Vicenç Matas, Rafel Jaume, Pere Josep Jaume i Mateu Cañellas, actual batle i president.

En fa 100 (abril del 1887)

En aquesta època la composició de l'Ajuntament és la següent: Batle: Francesc Serra Sastre

Primer tinent de batle: Rafel Jaume Llabrés

Regidors: Miquel Serra Jaume
Bartomeu Carrió Ramis
Josep Serra Barrera
Josep Serra Ramis
Joan Sans

Es Secretari: Francesc Barrera

Aproven el pressupost addicional i refós corresponent a l'exercici de 1886-87

En fa 50 (abril del 1936)

El govern civil acorda enviar a la comissió d'hisenda del Gobierno de Burgos una instància demanant que sigui abonat el 50% de la subvenció que, en virtut de les disposicions legals, correspon a l'Ajuntament de Marratxí per les obres realitzades en la construcció de l'escola de Pòrtol.

Per donar més cabuda a la plaça tomaren el porxo i els excusats de la casa consistorial que donen allà. Amb això també evitaren que no siguin un obstacle que fa molt lleig.

S'ha d'exposar al públic el projecte d'alineacions i rasants de varis carrers de Pòrtol, format per l'arquitecte de la Diputació, Carles Garau, que du data del 20 de febrer de 1934. Durant un mes s'admetran reclamacions.

S'ha d'efectuar un projecte d'alineacions i rasants dels carrers de Sa Cabaneta. Ja que l'Ajuntament no té arquitecte se tornarà demanar al de la Diputació.

S'han canviat diverses plaques dels carrers de Sa Cabaneta. Els jornals han pujat 24'75 ptes.

En contestació d'una circular del governador civil li comuniquen que en aquest Municipi no hi ha indústries ni fàbriques aturades.

Demanen a la Inspecció provincial de primer ensenyament que com més prest millor sigui nomenat un mestre per a l'escola nacional de nins d'Es Pla de na Tesa perquè ja fa bastant de temps que està sense mestre d'Estat i, per tant, en un estat d'abandonament que consideren molt perjudicial pels nins i per tota la població ja que no tenen classe i se dediquen al joc i cometen actes que molesten els veïnats de l'esmentat nucli. Al poc temps és concedit.

S'han d'arreglar les bombes de treure aigua de les escoles d'Es Pont d'Inca per estar fora de servei.

A l'escola nacional de Sa Cabaneta hi han de posar la deguda instal·lació d'aigües mitjançant una bomba o motor.

S'estan efectuant les obres del xamfrà entre els carrers de Quadrado i Rector Llompard de Sa Cabaneta.

Encarreguen a les "Jefes de Parange Femenina" que facin una relació dels veïnats d'aquest Ajuntament amb expressió de la quantitat que cada un subscrigui per contribuir al dia "del Plato Unico".

Segons notícies, el local de l'escola nacional de Son Nebot a penes no té capacitat per als alumnes que hi assisteixen i li manca habitació per al mestre. A més el propietari ha manifestat el desig de no voler continuar el contracte de lloguer.

Per altra part, el mestre ha demanat un locat per habitació seva i el propietari de la casa de-

nominada Ca'n Bronquet l'hi ha oferit aquesta finca situada en un lloc molt adient per a l'assistència a l'escola. L'Ajuntament ha de decidir. Acorden que el regidor Sastre i el mestre de Son Nebot visitin el local de Ca'n Bronquet i parlin amb el propietari per establir les condicions.

L'Ajuntament acorda davallar la quota mensual que els fornars paguen per la venda ambulant de pa. De 15 ptes passa a 10.

Al cap d'una setmana demanen més rebaixa i la tornen concedir. El preu final queda fixat en 8 ptes.

A la plaça pública de Sa Cabaneta han construït una paret. Ha costat 68 ptes.

S'han pagat 10 ptes a les monges de Sa Cabaneta per brodar i compondre els vestits del nou cotxe fúnebre.

L'Ajuntament abona 50 ptes a la "Organización nacional sindicalista de Falange Española de las JONS" per contribuir a les despeses de les "Bodas Españolas del 2 de Mayo" organitzades per aquella entitat per al present any.

En fa 25 (abril del 1962)

Queda aprovat el pressupost d'asfaltament dels carrers indicats el mes passat. El total puja 420.541 ptes.

La Diputació concedeix una subvenció de 80.000 ptes destinades a pavimentació.

L'inspector municipal veterinari comunica l'extinció de la malaltia de pesta aviar en el Municipi

Se concedeix llicència municipal a Antoni Calafat Barceló per obrir una merceria a la casa nº 9 del carrer de Weyler (Es Pla de na Tesa).

Gerard Bernabeu Balaguer és nomenat i pren possessió com metge titular interí del primer districte.

Miquel Sureda

Dies passats hi va haver canvi de delegat a Sa Nostra de Pòrtol. Fins ara ho era Miquel Sureda, que ja duia dotze anys en el càrrec. A partir d'ara ho serà Antoni Font, d'Es Pla de na Tesa, amb el qual parlarem en el proper número.

Avui, sorpresos del canvi, volem fer algunes preguntes a Miquel Sureda.

A què és degut el canvi, Miquel?

"A una ànsia natural de prosperar unida a una oportunitat concreta que m'ha ofert s'empresa. Han vist lo que he fet a Pòrtol i de qualque manera m'han volgut promocionar".

T'hi trobaves bé, per allà dalt?

"Sí. Interiorment m'ha sabut greu haver-ho de deixar, sobretot si parlem del caire humà. Coneixia la gent, tenia amistats..."

Dotze anys és molt de temps. Resum...

"A Pòrtol he vist un creixement econòmic i d'estalvi molt gros. Quan hi vaig anar hi havia unes tres-centes comptes i ho he deixat amb un número de comptes superior al d'habitants. Durant aquest temps ha crescut l'economia, especialment a l'àrea de serveis, com és el cas dels pensionistes: inicialment només devien cobrar a través del banc quinze o vint pensionistes; els altres cobraven un horabaixa al cafè. D'això hem passat a que prop de 400 pensionistes puguin cobrar còmodament a través de compte. Podem dir que hem passat del tercer món a la informàtica.

Hem vist també un creixement dins els serveis des de comptabilitzar en una fitxa amb bolígraf fins un teleprocés amb tots els avantatges que això comporta.

També dins l'àrea de serveis també hem passat a pagar casi tots els impostos a través de Sa Nostra, cosa que abans s'havia d'anar a fer a Palma.

La cultura de la gent a nivell econòmic també ha progressat a ritme ascendent. El resum general és que hem passat d'uns servicis tercermundistes a l'era de la informàtica."

Com veus Pòrtol econòmicament?

"El veig amb un sentit de màxim estalvi. Gent molt treballadora que gasta poc i estalvia molt. En aquests darrers sis o set anys arran d'aquest creixement econòmic la gent demana uns serveis millors. Abans la gent sols no sortia i avui s'apunta en gran escala a les excursions que feim. Es un dels pobles que pel número d'habitants hi ha més índex de participació en les passetjades dels pensionistes."

Has dit que era més estalviador... també inverteix?

"Sí, és més d'estalvi que d'inversió. De tota manera hem vist un gir de 360 graus en matèria d'inversió. Com vaig arribar es feia una operació de crèdit cada tres o quatre mesos; avui les 10 o 12 operacions mensuals hi són."

A quin nivell? En què inverteix la gent?

"Construcció de vivendes, renovació de vivendes, renovació i posta al dia de negocis, adquisició de maquinària agrícola, adquisició de maquinària per a les empreses que hi ha allà... Comença a haver-hi consciència que demanar un préstec no vol dir estar en crac o en la ruïna sinó que implica millorar i fer una inversió que d'altra manera haurien d'estar molt de temps a poder fer."

La gent és molt complidora amb les operacions de crèdit. Normalment sempre les amortitzen abans de temps, lo que demostra aquesta gran capacitat d'estalvi i un esperit sà de gent complidora."

Així com heu ajudat a Pòrtula, quina altra participació té Sa Nostra en la vida cultural i social del poble?

"Recolzament a la tercera edat organitzant les excursions de pensionistes. Ha finançat en gran part les obres dels centres de salut de Pòrtol i de Sa Cabaneta. Ha contribuït a finançar les fires del fang que s'han fet. Ha recolzat l'escola finançant les excursions del Costa i Llobera i les actuacions dels Vallidemossa. Ha participat en les festes del terme, de Sant Marçal i en els darrers anys també les locals de Pòrtol, finançant les actuacions dels grups musicals i altres despeses. Ha recolzat actes de tipus cultural com l'actuació de la Capella Mallorquina a sant Marçal; actes esportius com trofeus de futbol, columbicultura i ciclisme."

Acabam?

"Sí, vull dir que em queda una certa espina sobre la creació d'un centre d'esplai per a la tercera edat i que em vull despedir de tot el poble en el qual deix molts d'amics i coneguts."

Miquel Sureda, quaranta anys, dotze d'ells al front de la delegació de Sa Nostra a Pòrtol passa a partir d'ara a l'oficina oberta fa dos dies en el Polígon de Llevant de Ciutat. Si el cercau, allà el trobareu. Fins sempre, Miquel!

ODISSEA EN EL PUIG BLANC

Finals d'hivern. La serenitat sembla dominar els camps de Marratxí on ara destaca el color blanc de la flor dels ametlers i de la ravenissa blanca. Cap a Tramuntana dels pins de Sa Vileta també estan en flor i en el migjorn la garriga de Son Caulelles on el romaní hi floreix tot l'any. Aparentment la tranquil·litat del dia just es veu alterada per l'es-trident cant de la mèrlera i el vol ràpid i fugaç del cucull.

Però que l'hivern se'n va ha estat també reparat dins el buit d'un vell tronc de garrover en un coster del Puig Blanc, allà on comença aquesta història, una de les més apassionats que podem trobar a la naturalesa i tot i essent una de les més estudiades, la seva perfecció no ens deixa de sorprendre. Protagonista: Apis mellifica (l'abella mel·lífera).

20 dies de Març

Dins el buit del tronc hi ha el rusc i en el centre la Reina amb tota la prole apinyada per resguardar-se del fred. Així viuen des de la tardor, alimentant-se de les reserves que a l'estiu varen arregar. Enguany, amb l'arribada de Març manca el fred i és hora de reactivar la vida del rusc. A fora la Malva ja ha obert els cinc pètals en forma d'estrella i està a l'espera de rebre els polinitzadors. El seu nèctar i pol·len els reclamen. Ben a prop els ametlers de Ses Clotes també necessiten ésser pol·linitzats.

Tímidament les abelles comencen a sortir del buc, les més expertes s'allunyen per explorar el terreny i mitjançant unes danses de coreografia misteriosa informes les demés de la direcció, distància, qualitat i quantitat de la font d'aliment. Les diuen que ben a prop hi ha pins, la seva reina les serveix per obtenir pròpolis que utilitzen per arreglar el rusc, i a més ara estan florits i ofereixen una gran quantitat de pol·len. També informen que en els prats de Sa Vileta hi ha molta flora mel·lífera per quan caigui la flor dels ametlers. Hi ha roselles amb molt de pol·len, Ravenissa (Diploaxis erucoides) amb nèctar saborós, Capironets (Reseda alba), margalides, esbaters, etc. Flors totes que amb l'aroma i el color criden l'atenció ja que també necessiten de les abelles.

Amb la informació precisa surten totes les obreres a reposar el rebost. Per la seva part la Reina que disposa de qualche bresca útil de l'any passat, comença la posta depositant el primer ou en la cel·la central per llavors anar omplint totes les bresques en trajectòria circular i posant més de mil ous al dia. Un a cada cel·la.

Així el buc comença una nova temporada, la darrera que veurà l'actual Reina.

A fora tot el camp està florint, les obreres treballen sense atur i a poc a poc se van omplint de mel i pol·len els magatzems de la caera. A l'interior l'activitat també és màxima; les obreres més joves fan les feines de la casa alimentant les larves que van naixent amb gelea que elles mateixes produeixen. És una substància derivada de la digestió del pol·len amb un poc de mel que segreguen per les glàndules hipofaríngees. Les larves surten als tres

dies de posat l'ou i són alimentades amb aquesta substància per les nomenades obreres dides durant els primers dies d'existència. Hi ha una excepció i és que certes larves estan destinades a transformar-se en Reina i aquestes són sempre alimentades amb gelea. Així idò, són les mateixes obreres que decideixen quan necessiten una nova Reina i és la diferent dieta que determina la seva aparició.

Les demés larves, futurs abellots o obreres, segons provinguin d'ous fecundats o no, a partir del tercer dia reben un aliment a base de mel i pol·len.

Passen nou dies de vida larval quan ja són madures i construeixen el capoll que les mateixes obreres segellen amb un tempanell de cera i pol·len. Dotze dies més tard roegen l'opèrcul del capoll i abandonen la cel·la. Les nimfes d'abellot se torben un parell de dies més en sortir del capoll i les Reials algun menys.

Una vida sense repòs

L'obra que ja ha sortit del capoll abandona la cel·la i tot d'una se posa a fer feina per integrar-se a la vida de la caera. Lo primer és netejar la cel·la i deixar-la disposada per lo que faci falta; magatzem d'aliment o bresol de futures larves. Fet això i al llarg de sis dies és dida, alimenta les larves que van naixent amb gelea reial i mel, així com a la Reina, aquesta sempre amb gelea reial.

Al setè dia, quan disminueix l'activitat de les glàndules que segreguen la gelea decideixen activar les glàndules cèries al moment que passen de ser dides a escultores. La seva ocupació és ara la construcció de bresques i cel·les.

Un grup d'abelles ja s'ha preocupat de dur al rusc reina dels pins de Sa Vileta que les escultores entren per preparar els pròpolis, que són una mescla d'aquesta reina amb cera, pol·len i secrecions salivals. Amb pròpolis recubren totes les superfícies rugoses i obertures innecessàries. Fet això el conjunt d'escultores se penjen unes de les altres formant una columna vivent i comencen a segregar cera per formar la bresca. És una tècnica perfecta que requereix una conjunció total entre les escultores. Més perfecta encara si sabem que abans de construir han tingut en compte l'orientació més favorable per la ventilació, les necessitats de circulació i la situació de l'entrada.

Sobre el buc ja confeccionat van emmotllant quatre tipus de cel·les, les més nombroses són per a la cria d'obrerres. Altres majors per als abellots i algunes en forma d'aglà per a les Reines. Un quart tipus serveix de magatzem de mel i pol·len.

Finalitzada aquesta tasca a les obreres les resten quinze dies de vida i encara no han vist la llum del Sol. Són els quinze dies que dediquen a les flors. És el moment de la fecundació de les plantes silvestres i conrades. Són els quinze dies per replegar nèctar que acumulen en el gavatz, i pol·len que duen en unes estructures de les potes posteriors. Cada abella visita milers de flors en un dia. Per això la instal·lació de ruscs artificials en el camp de cultiu fa augmentar la producció dels fruits en més d'un 50%, tècnica agrícola que molt bé podria ser utilitzada a Marratxí.

Després les obreres que ja han complert moren, a no ser que arribin a la maduresa a les postes de la tardor i en aquest cas viuen una temporada més.

Nous horitzons

Principis d'estiu. El rusc està superpoblat i ple d'aliment. El dia és plàcid i res fa pensar que aquest matí assolellat pot canviar dràsticament la vida del buc.

Observeu les obreres més feels que la Reina ha deixat de posar ous i elles abandonen també totes les feines quedant a l'expectativa. Veuen que la Reina menja més de lo habitual, pensen que probablement ha arribat el moment de la partida i també s'alimenten a bastament. Podríem pensar que és absurd que abandonin el rusc quan més plena està i més còmoda és la vida, ja que sobren existències. Però la Reina no se guia per la comoditat sinó per la necessitat d'expansió de l'espècie.

A mitjan matí les obreres reben la confirmació. La Reina se comença a dirigir vers l'entrada, ja no hi ha dubte. És el moment de colonitzar, d'abandonar el buc i construir-ne un de nou, d'eixamenar.

Les súbdites més incondicionals fan pinya al costat de la Reina. Aquesta dona l'ordre de partida i surt tota la comitiva amb la Reina al front. S'aturen a un lloc pròxim a l'espera que tornin les exploradores que s'han adelantat a la recerca del lloc adequat on instal·lar-se, probablement per Son Caulelles, ja que comencen a mancar les flors de primavera i enllà tenen Romaní i Socarrell (*Dorycnium pentaphyllum*) per arribar a la tardor. I d'aquestes flors, la més preferides de l'*Apis mellifica*, treuran la mel més bona.

Amor de mort

A l'antic rusc del Puig Blanc, d'una d'aquelles larves reials neix la primera princesa decidida a convertir-se en nova Reina. El rusc just admet una Reina i lo primer que fa la princesa és destruir totes les demés cel·les reials. Les obreres ho consenten, però no confien gaire en la seva capacitat per ocupar el tron i no col·laboren en aquesta matança. Confiaran en ella quan vegin que és capaç d'engendrar abellots, senyal de què ha estat fecundada i llavors sí se llancen totes sobre les larves reials i les exterminen.

Però la princesa no hi ha estat a temps i resulta que se troba una altra princesa que ha sortit del capoll quasi al mateix temps. No hi ha lloc per totes dues i té lloc un duel mortal entre elles davant la mirada de les obreres.

La princesa guanyadora, única ja del rusc s'ha de convertir en Reina com més prest millor. Per això ha d'anar a cercar l'amor i són les mateixes obreres que la treuen del buc perquè realitzi el vol nupcial.

Es un dematí tranquil i assolellat. Els abellots voletegen nívolsos, entren i surten del rusc, han viscut al seu aire, sense fer-ne ni brot, però ara els arriba el moment de la veritat.

Devers migdia surt la princesa, realitza unes curtes volades per trempar les ales, pren referències de la seva llar i acte seguit se comença a elevar. Se forma la filera de tots els abellots aspirants a fecundar-la, participar en el vol nupcial és l'única missió de la seva existència. Però ella vol el millor, el més potent, el més fort. Continua l'ascens i doblegada l'altària dels pins de Sa Vileta abandonen ja els més joves, encara no ben ensinistrats en el vol. Aquests podran tornar al buc on seran admesos una temporada, fins que en neixin de nous.

La filera s'acurça mentre la princesa continua ferma l'ascens. Cauen també els dèbils i els vells. És la fi per a ells, no saben cercar aliments i si tornen al rusc seran travessats pel fibló de les obreres guerreres.

Ja només en queda un, és el seleccionat per la mateixa naturalesa, el més fort. La princesa es fa pregar i tots dos realitzen un ball amorós, tal vegada amenitzat pel cant de la xigarra. A la fi la princesa l'accepta i en el mateix cel s'acoplen i l'abellot ejacula tots els espermatozous, que queden emmagatzemats en el ventre de l'ara ja indiscutible nova Reina del Puig Blanc.

Satisfeta i feliç, ignorant el sofriment del mascle, torna al rusc. Inicia la posta i els ous fecundats originen abellots, les obreres tenen així la confirmació i la coronen. Els ous no fecundats originen obreres o Reines, segons l'alimentació de les larves.

Però abans d'això les obreres ajuden a la Reina a desprendre's de les restes de l'abellot Rei. Aquest, després de la còpula, al separar-se de la Reina, s'ha esqueixat i ha mort. Al cap i a la fi aquest era el seu destí. El preu que ha de pagar per haver estat el número u després de tota una vida de malfener. No sabem si ell sabia allò que li esperava, és difícil pensar que no quan cada individu del rusc ha sabut sempre allò que havia de fer, com i en quin moment.

SON BAULÓ

Es de vespre i fa fosca, però l'encant de la platja i de les contrades de Son Bauló se manifesta a cada instant i a cada moment, tant si fa sol com si fa neu, tant de dia com de nit.

El soroll de les ones que, constantment empenyen l'arena de la petita cala, i els pinars i tamarrells són el testimoni natural d'aquest recó de Mallorca que pertany al terme municipal de Santa Margalida i que es troba just aferrat a Ca'n Picafort, al centre de la Badia d'Alcúdia. Aquest testimoni de la naturalesa que se manifesta en silenci però amb abundància en aquestes contrades, xoca amb les edificacions que des de fa més de mil anys han duit a terme els pobladors de Son Bauló i voltants.

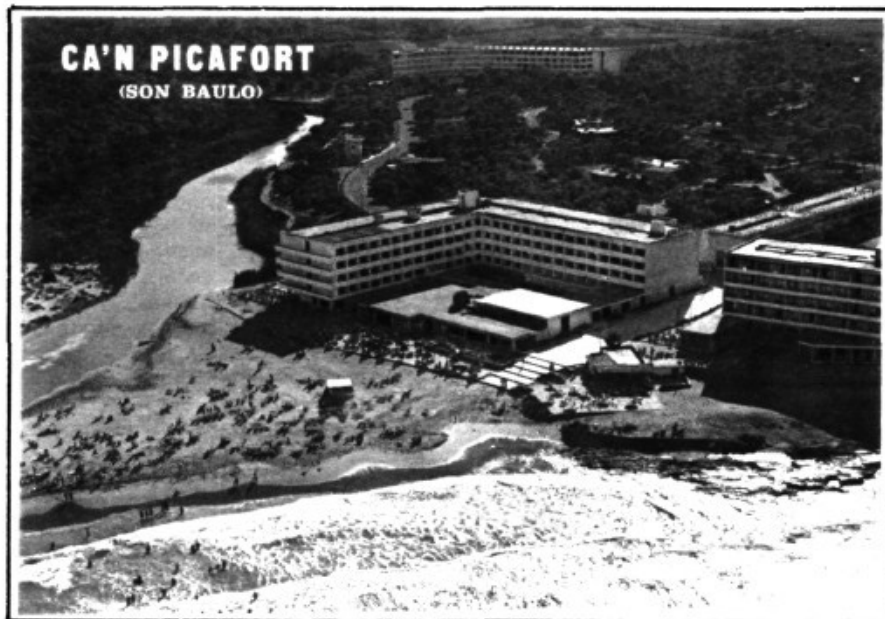
Encara que dins el territori de Son Bauló no se troben construccions prehistòriques, seguint vora la costa en direcció a Artà, abans d'arribar a Son Serra de Marina i dins els terrenys de la possessió de Son Real hi trobam el testimoni d'una Cultura molt antiga, la presència dels fenicis.

Estic parlant, evidentment, de la Necròpolis de Son Real que es troba a uns 1500 metres de la Platja de Son Bauló, però la deixaré per una altra ocasió perquè el que avui ens importa és la zona que dona títol a aquestes línies.

La paradoxa és molt curiosa i sorprenent. Aquest encant natural sobreviu espectacularment amb el bulliciós món de l'espectacle i dels negocis i el turisme. No precisament per aquesta raó no haguem de tenir en compte aquest apartat a l'hora d'enumerar tots els encants de la zona. Són destacables els carrers i voravies amples, el Passeig de la Mar i les espaioses terrasses de les cafeteries i restaurants. També les de sobra conegudes discoteques que posen el punt musical, ball i espectacle a les nits de Son Bauló.

L'únic inconvenient que hi podem trobar és l'ineficac i dedicació de l'Ajuntament de Santa Margalida a l'hora de resoldre millores per a la zona, inconvenients que comparteix amb l'altre nucli, Ca'n Picafort. Enllumenat públic propi del subdesenvolupament, senyalitzacions inexistents i en cas d'existir estan col·locades d'una manera deplorable. Això sí, cal destacar la tasca de l'Associació de veïns amb la seva feina desinteressada per a netejar la zona i aportar solucions com la construcció d'una glorieta a l'entrada de Son Bauló per a facilitar l'accés vial a la zona i les solucions a la vista sobre la seguretat ciutadana.

Com no, sols me manca recomanar Son Bauló

Son Bauló és, sense cap dubte i per davant de tot, l'exemple que haurien d'haver pres totes les urbanitzacions que s'han construït durant aquests vint darrers anys al llarg de la Costa mallorquina. No és fàcil trobar-mos amb un nucli de cases, xalets, hotels, cafeteries, restaurants, discoteques i tendes diverses amb la presència omnipotent de la Naturalesa. Aquí, a Son Bauló, a l'hora d'eposar asfalt i ciment, al manco fins ara s'ha tengut en compte la vegetació i la fauna, i per aquest motiu els qui tenim el privilegi de contemplar l'hermosura de la Natura ens trobam satisfets, amb mesura, de saber que encara hi ha un mínim de respecte a l'entorn natural que dia a dia va perdent terreny a altres llocs.

a l'hora de decidir on hem d'anar a passar uns dies d'esplai, a l'hivern o a l'estiu. Però ara, ja ens trobam a les portes dels mesos estivals per què no aprofitar per assaborir aquesta petita platja de Son Bauló i tots els serveis que estan a la nostra disposició? Com ja sabeu són molts els turistes estrangers i nacionals que visiten ininterrompudament, any rere any, aquestes contrades del Nord-Est de Mallorca i se'n tornen als seus respectius llocs d'origen amb el desig de tornar aquí una altra vegada. Per què no descobrir els mallorquins tot l'encant que encisa els visitants de fora?

Cinema

"THE MOSQUITO COAST" UNA PEL·LÍCULA PER REFLEXIONAR

"The Mosquito Coast" és una pel·lícula que ara mateix està en cartell als cinemes. Pareix que està tenint molt d'èxit. Des del punt de vista d'un espectador més tenc la necessitat d'apuntar una sèrie d'idees i suggerències que el film m'ha proporcionat.

Lo primer de tot hi ha que significar que la pel·lícula porta un missatge, gens mal de descobrir: "retornar al paradís perdut".

Una sola idea mou al protagonista, Harrison Ford, a fugir de la societat on viu i anar-se'n amb la família.

De què? De qui fuig Allie Fox, nom de l'actor Harrison Ford al film? Allie Fox vol fugir de la decadent societat americana; rebutja les directrius i les línies mestres que conformen la societat on viuen. La delinqüència, la degradació del medi ambient, el temor a una possible guerra nuclear, la carrera sense límit de la societat de consum, la invasió de productes nocius per a l'organisme humà (hamburgueses, coca-cola, etc).

Allie Fox és un científic que treballa per a un senyor terratinent i ell és l'encarregat de les tasques d'acondicionament de la maquinària que empenen per la recollida dels conreus. Allie Fox és a més inventor, res li costa construir quelcom per tal de fer augmentar la rendibilitat de la producció i estalviar esforços humans. Però l'ambient social no li agrada. N'està fart i decideix escapar. I fuig perquè no vol veure morir el seu país (EE.UU.) de tant que l'estima.

Però la realitat s'encarregarà de demostrar-li que avui per avui ja no existeix el paradís perdut; que vagi on vagi hi trobarà diferències, enveges, odi, bandolerisme, opressors i oprimits. Sobre tot se n'adonarà que qualsevol lloc ja ha estat trepitjat per les botes de l'home blanc. Que la natura, els pobles indígenes, en general el món salvatge estan sotmesos als capritxos de l'home blanc.

I per damunt tots els inconvenients que es presentaran hi ha el de la seva família. La dona, que en realitat no l'entén ni l'ha entès mai, el segueix perquè no li queda més remei. Els fills, pensant que es tracta d'unes vacances, accedeixen acompanyar el seu pare. Fins que l'enyorança, les ganes de tornar a la "civilització" s'apoderen d'ells. Les comoditats, l'oci urbà, la televisió, les màquines de jocs, etc. són símbols inconfundibles d'una societat on ells, els fills, no s'hi troben gens malament.

Aquesta és la raó principal per la qual Allie Fox perd la batalla. Ningú ja no el recolza. Ningú no comparteix la seva idea. Està tot sol. Ell, Allie Fox, no lluita contra les idees de la seva família, ni contra les de l'Església i els missioners, sinó contra la civilització occidental. Lluita i escapa de les forces malignes que roseguen la societat del seu país. Ell pretén salvar la seva família d'un desastre social i nuclear. Està segur del que diu i pensa, però no té ningú que l'entengui. Una vegada més el monstre de la societat cancerígena mata un fill rebel.

ANTONI CANYELLES i OLIVER

Opinió

EL NACIONALISME:
"ARA VA DE BO,
QUE DE BO VA"

(87)

Dèiem a l'article anterior que una de les banderes que els partits polítics nostrats voldran lluir amb més afany davant les pròximes eleccions serà un assumpte molt llèpol anomenat NACIONALISME.

Tots, des de la dreta més retrògrada i anacrònica -llegiu sense embuts ni traves A.P., fins a l'esquerra més ortodoxa o stalinista llegiu PC???- ens parlaran de les mateixes cullerades, afirmaran, mil i una vegada que són Nacionalistes.

Què és el nacionalisme? Vet ací una qüestió que molts de filoportulans es deuen haver plantejat i no han arribat a trobar una resposta satisfactòria. Jo, humil servidor de vostès, no pretenc donar-la, la qüestió és prou peluda, ara bé, assajaré de dar-ne quatre embostes que puguin clarificar més que embullar. El nacionalisme no és, ni serà mai, tancar-se dins les pròpies fronteres i aïllar-se de la resta del món, tampoc no és viure aferrats a la pròpia roqueta i desentendre's d'allò que pugui passar mig pam enllà dels nostres nassos. Ara bé, el nacionalisme no és tampoc subjugar la realització plena d'un poble com a tal a mans dels interessos d'altres nacions que no tenen cap dret adquirit damunt la teva pròpia.

Potser dins tot aquest caramull de paraules que poden semblar música celestial, n'hi ha una que és l'eix mestre de tots, aquest eix és la llengua. Una llengua pròpia no és un luxe, una quimera, una muda nova que feim servir els dies de festa major, un capritxo. Una llengua és l'element que vertebrava la consciència diferencial d'un poble. Per això, molta gent identifica nacionalisme amb llengua. I aquesta identificació també és utilitzada pels nostres polítics fent-la servir de tapadora. Es a dir, pareix que perquè fan quatre cartellets en català, quatre tríptics i canviant quatre rètols dels grossos, ja han complit. Ja tenen l'anomenada de NACIONALISTES. I no és ben bé, això, tot i que en parlarem d'aquesta qüestió en el pròxim número.

Una cosa que es troba entre bastidors, i per això molta gent no s'hi fixa, és saber qui pren les decisions a un partit. Si un partit polític és estatal, tots declaren que la seva estratègia és l'estratègia general del partit, això és, que depenen de Madrid, per tant són una colla de centralistes. Dit en uns altres mots més planers: un partit de caire Estatal -A.P.; PSOE, per exemple, no són un partit nacionalista en cap moment, ja que les seves seus provincials no tenen la suficient autonomia per decidir, no poden decidir res sense demanar-ho primer a Madrid, com a bons xotets de cordeta. Dit en altres paraules, els líders d'aquí són homes de palla, titelles...

Talment els frares predicadors, acabaré l'article amb un exemple prou clarificador.

Anem a suposar que al Parlament Balear es presenta una moció o una llei que diu que a les Illes no es podran emmagatzemar armes nuclears ja que això, ultra els problemes de seguretat pot provocar greus accidents que podrien posar en perill la indústria turística. Es a dir, que si un dia, un coet radioactiu feia un pet per les nostres latituds, ja no en cantarien ni gallins ni gallines, del nostre turisme; ens hauríem carregat la nostra gallina dels ous d'or. Bé, idè aquest fet tan clar i beneficiós per a les Illes no comptaria amb el suport de partits estatals com són A.P., i PSOE, malgrat els seus diputats creguessin que això és molt bo. Les estratègies estatals els farien canviar el sentit del vot, els faria canviar també la manera de pensar. D'Autonomistes aquests partits, res de res... El mes que ve hi haurà més brou, qui tenguí set que parli la tassa.

RAFAEL CRESPI

Creació

Se'n va anar aquell horabaixa de setembre,
amb el cap ple de somnis
i el cor tremolant d'alegria.
Tenia por, és ben cert,
una mica de por.
Ens va acomiadar amb un somriure
de lluna en quart minvant.
Anava cap a la ciutat.
La ciutat dels seus somnis,
i de vegades, amb manco intensitat,
també dels nostres.
Encara quedaven petjades de cabaret,
records d'antigues novel·les,
vells teatres amb llumets
i butaques tapissades de vermell,
el somni del cinema,
manuals de com ésser famosos en dos mesos
i cartells, molts de cartells de Toulouse Lautrec.

FRANCESCA LLABRES I SEGURA

març del 1987. Ciutat de Mallorca.

A B R I L
Què difícil jugar amb els genis
que et corren
amb violència parsimoniosa
pel jardí dels teus gestes!
Què difícil endevinar quin d'ells
aboca a la superfície
de la teva pell -mar en calma-!
He cercat una llunyania, però
tot plorant intent
anegar aquesta ràbia que he covat.
F.J. ARCE

Emborda de Balears

19(89)

GRANADA: Magrana; la Alhambra és andalusa perquè és mora, d'arrel.

El patis són una ombra de Pau.

Els brolladors donen fresca a l'ambient.

XIM D'AIXA

ESCOLTANT EL SILENCI

A vegades, certs dies i a certs moments, els humans podem gaudir de moments de silenci natural. Silenci que es produeix per una manca natural de so que arribi a les orelles, i no provocat per diabòlics instruments com aquelles cabines que tenen els metges a les quals t'afiquen per sobre tot el que pots sentir.

Doncs bé, quan aquest so es dona es produeix un estrany fenomen: sentir el silenci. Les orelles no saben estar callades, produeixen un estrany tipus de so, com un xiular fluix, impossible de comparar a altrí o de localitzar la seva font. Pareix que la manca de renou els fa una mena de por com si això significàs la seva mort funcional. Davant la seva angúnia, les orelles produeixen el seu propi so: el so del silenci.

Aquest so, és un so que enyora el renou, és un so que té nostàlgia de les simfonies, un so que suplica el renou d'un cotxe que passi pel carrer o el d'un tassó que es trenqui. O si més no, les orelles t'enganyaran fent-te creure que hi ha al manco dos sons per escoltar, dos sons que els serviran de clemència davant la teva sentència. Un d'ells és el del teu propi respirar, el d'inspiració i d'expiració, sempre acompanyats, repetitius però en cap manera monòtons, ja que són sons de vida. L'altre, el bategar del teu propi cor, incansable amb la seva feina des de molt abans del teu naixement, sempre igual, amb sistole i diàstole, també sorprenentment acompanyats i tampoc en cap manera monòtons.

Els, un moment o altre, cada vegada que escoltis el silenci faran acte de presència. Sinó és que estàs mort.

GABRIEL A. VICH I MARTORELL

música

Vista

I.- Crec que una bona manera d'acosta l'òpera a tothom és fent-la mengívola. Donant al públic el que vol, el que ell li demana.

I si el que ara es porta és el Vídeo, el Cine, la TV, aleshores vengui. Facem òpera filmada i tirem endavant, que la idea pot valer la pena. Per ventura a partir d'aquí, els teatres s'ompliran de nou.

I per altra banda, els indrets (com aquest nostre que ens ha tocat viure) mancats de projectes operfítics, tendran ocasió de no rovellar-se.

II.- La Filмотeca Balear ha programat un cicle de cinema musical, amb l'òpera com a veritable protagonista. A part de l'horrorosa "Romanza Final" i el sempre esplèndid "Amadeus", dues òperes: "Rigoletto" i "Oteló". El primer film de J. Pierre Ponelle (no Bonelle, com posaven els cartells) i el segon de Zeffirelli. El primer amb un Pavarotti impecable (ja se sap que a Rigoletto el protagonista és el baríton) i el segon amb un Domingo com sempre: bo.

Des d'aquí demanaria als responsables de l'esdeveniment que continuassin en aquesta línia, (ja ho saps, Mendiola, amic. Segueix).

PERE ESTELRICH I MASSUTI

COL·LABORADORS: F.J. Arce, Lluís Aspiroz, Guillem Bosch i Roca, Xisco Busquets, Jordi Cloquell, Comissió de glosadors de Pòrtol, Rafel Crespi, Colau Dols, Pere Estelrich i Massutí, Miquel Angel Font, Francesca Llabrés, Pau Lladó i Oliver, Guillem Massot i Muntaner, Mateu, Miquel Mut i Sureda, Pere Gil, Damià Quetglas i Bergas, Antoni Roca i Jerez, Ramon Rosselló, Vicenç Sastre i Arrom, Rafel Roig, Cristòfor Tries i Serra, Antoni Vaquer i Ramis, Gabriel A. Vich i Martorell.

CORRESPONSALS DEL TERME: Marita Lladó, Joana Mª Matas i Alomar.

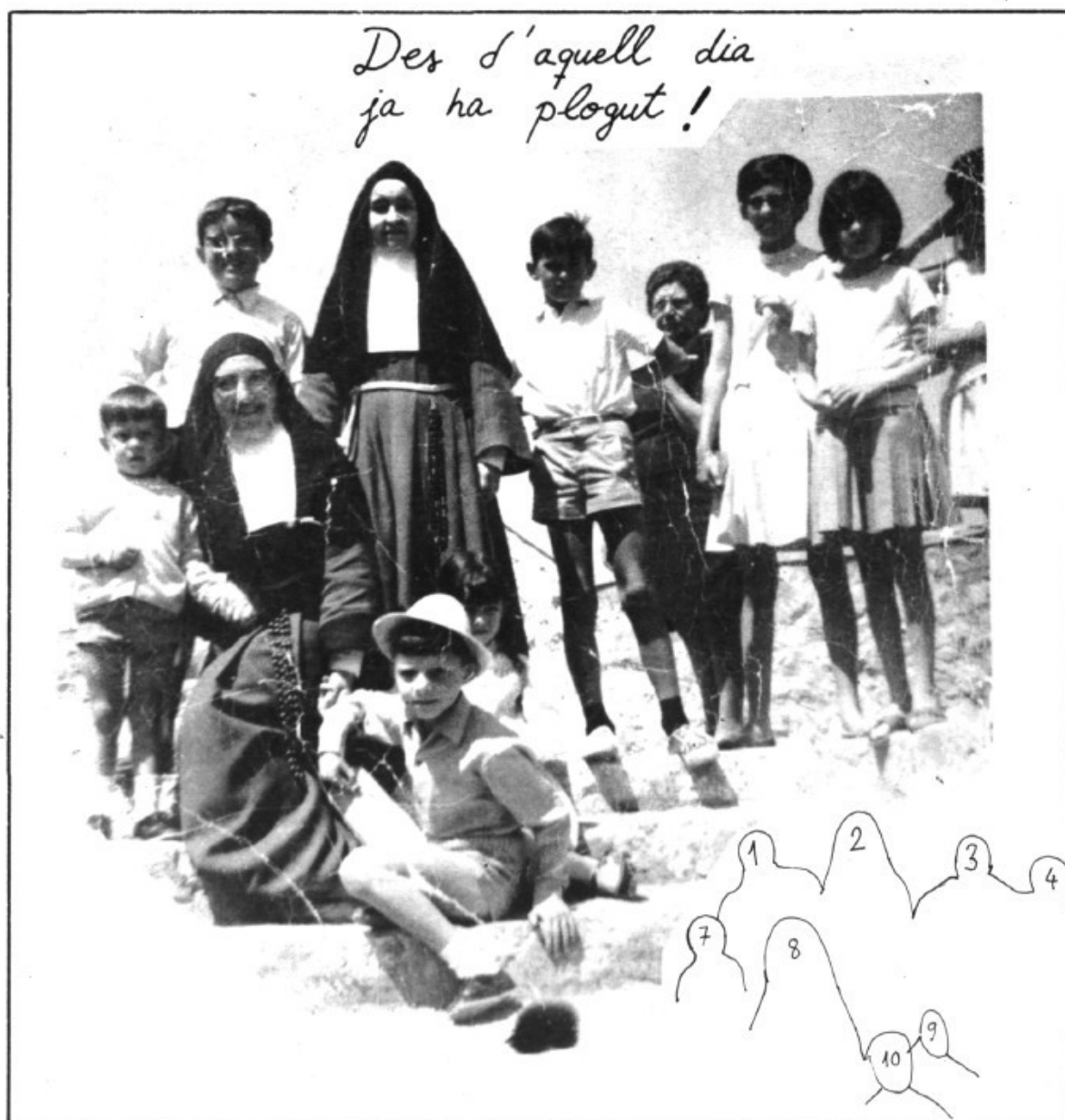
CONSELL DE REDACCIÓ: Pere Amengual i Bestard, Miquel Bosch i Auba, Antoni Canyelles i Oliver, Biel Massot i Muntaner.

Impress a "Apòstol y Civilizador" (Petra) D.L.: PM 529/81

Informació Cultural de Marratxí.

Número 59, abril del 1987

A una escalonada d'un mirador de Formentor. Excursió organitzada per la parròquia de Pòrtol. Juny del 1968.

1: Miquel Cañellas Serra (de Ca'n Ros), Sor Margalida (superiora de les franciscanes), 3: Pep (nebot del capellà, Tòfol Tries), 4: Magdalena de Ca's Saig, 5: Francesca Borràs, 6: Margalida Borràs, 7: Arnau Comes, 8: Sor Rosa Bonnín, 9: Maria Comes, 10: Antoni Rotget.